

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
193. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1932. évi augusztus 26

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helyiségekben, ahol kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 500 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utolsó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12,174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

A porosz kormány hajthatatlan

Kivégzik a halálraítélt horogkeresztes terroristákat

Hitler nem lehet kancellár

A nemzeti szocialisták fenyegetőzései miatt feloszlatják a birodalmi gyűlést

Berlin, augusztus 24.

A német politikai élet, mint valami megbolygatott darázsészék, nyugtalanul rajzik a beutheni rendkívüli bíróság öt halálos ítélete körül.

Az a nyugtalanító kérdés, hogy a porosz kormány él-e megkegyelmezési jogával, vagy pedig szabad folyást enged a megtorló igazságszolgáltatásnak?

Már tegnap rámutattunk arra, hogy Papen legszívesebben sorsára bizza az öt halálraítélt és véres példát szolgáltat a politikai terrorfrontnak, amely idáig több száz német polgár életét követelte áldozatul.

„MARXISTA BITANGOK”

Mig maga a nemzetiszocialista párt a szokásos etikett betartásával fordult a birodalmi elnökhöz s kért kegyelmet az öt beutheni elítélt számára, a horogkeresztes sajtó ultimátumszerű hangon követelt Hindenburg elnöktől és Papen kancellártól, hogy akadályozza meg az elítéltek kivégzését.

A horogkeresztes lapok közlik Hitler kiáltványát, amely leszögezi, hogy az öt elítélt kiszabadítása a nemzetiszocialista párt becsületbeli ügye. A rohamosztagoknak tehát minden eszközt fel kell használniuk arra, hogy a kivégzést megakadályozzák.

„Öt társunkat akarják a bitóra vinni — írja Hitler lapja, a Völkischer Beobachter — mert halálba kergettünk egy marxista bitangot. A bírág azonban elfelejtik, hogy ezek a marxisták az eddigi harcok során háromszáz párhívunket gyilkoltak meg!”

A POROSZ KORMÁNY KIÁLTVÁNYA

Hitler kiáltványára a porosz kormány is kiáltvánnyal fordult a német néphez, hogy a maga álláspontját leszögezze az ítéletekkel kapcsolatban.

„A politikai küzdelmek során elkövetett merényletek — mondja a kormány kiáltványa — veszélyeztetik az állam tekintélyét s ezért a birodalmi elnöke megtekinthető intézkedésekre kényszerült a politikai terrorral szemben.

A kormány pártra és személyre való tekintet nélkül alkalmazza a kivételes rendszabályokat s azoknak szükség esetén az állam minden hatalmi eszközével érvényt is szerez.

Es nem tűri el, hogy bármelyik politikai párt ellenszegüljön. A porosz kormány nem engedi magát befolyásoltatni sem abban a tekintetben, hogy gyakorolja-e kegyelmi jogát a beutheni elítéltekkel szemben, vagy pedig engedjen szabad kezét az igazságszolgáltatásnak. Az ítélet ellen szemrehányások hangzottak el, de azoknak inkább a véres terrorcselekmények elkövetői, mint az államhatalom ellen kellett volna irányulniuk. A kormány végsőig kész az alkotmányosság alapelveinek megvédelmezésére.”

A porosz kormány kiáltványa elég kategorikusan szögezi le a hivatalos állá-

pontot, amely szerint az elítélteket ki kell végezni. A német sajtó egy része is a kivégzés mellett foglalt állást. A Vossische Zeitung szerint teljesen lehetetlen állapotokat teremteni, ha politikai nyomásra ítéleteket változtatnának meg. A szocialista Vorwärts pedig egyenesen az ítéletek végrehajtását követeli, mert a kegyelmezés az adott körülmények között azt jelentené, hogy a szükségrendeletek erejét és érvényét végzik ki.

A német nemzetiszocialista párt egyébként megtette a lépéseket arra, hogy az öt halálraítélt ügyében rendeljék el a perújítást arra való tekintettel, hogy tetűk elkövetésekor még nem volt tudomásuk a rendkívüli bíróságok felállításáról.

Hogy ennek a lépésnek lesz-e eredménye, az még kétséges, ellenben az bizonyos, hogy a porosz kormány már foglalkozik az ítélet végrehajtásának módosztatásával.

HITLERBŐL NEM LESZ KANCELLÁR

Beavatott politikai körök véleménye szerint a beutheni halálos ítéletek után tanúsított magatartása miatt Hitler minden eshetőségét elvesztette ahhoz, hogy kancellár lehessen.

Kiáltványa, amely bizony semmiféle törvénytiszteletről nem tanuskodik, nagyon magára haragította Hindenburg elnököt, aki most arra az álláspontra helyezkedett, hogy amíg ő ül az államfői székben,

Máris rémhírek keringenek a hitleristák forradalmáról

A lapzártakor érkezett telefonjelentések szerint Németországban a helyzet igen kritikusra változott. A mai déli berlini lapok már rémhíreket közölnek a nemzeti szocialisták forradalmi készülődéseiről.

A lapok jelentése szerint Hitler a szabadságra küldött rohamosztagokat egytől-egyig visszarendelte és

rohamosztagait riadókészültségbe helyezte.

A berlini lapok egy része vonakodott Papen kancellár kiáltványát közölni. A kormány most a szükségrendeletekre való hivatkozással arra szöveztette fel a renitens lapokat, hogy hozzák le a kiáltvány-szövegét, mert különben megjelenésüket azonnal betiltják.

A román-orosz megneemtámadási szerződés

Bukarest, augusztus 24

Beck lengyel ezredes, Pilsudski jobbkéz, Angorából visszatérően Bukarestbe jön, hogy a kormánnyal a román-orosz megneemtámadási egyezség dolgában tárgyaljon.

Resiczán újabb sztrájk készül

Temesvár, augusztus 24.

A resiczai vasművek ötezer munkása általános sztrájkra készül, mivel az igazgatóság a fizetéseket újból redukálni akarja és a két hónapi fizetési hátrálékot a mai napig sem fizette ki. A hangulat igen elkeseredett. A munkaügyi felügyelő a helyszínére utazott, hogy a hangulatot lecsendesítse.

Ujjászervezik a svéd gyufatrösztöt

Stockholm, augusztus 24.

A Kreuger-féle svéd gyufatröszt vezetősége hivatalos kommunikációban jelentette be, hogy az ujjászervezési munkálatakat mindenütt megkezdi s csak éppen Amerikát kapcsolja ki érdekköréből. A

tröszt a moratóriumot újabb három hónappal meghosszabbította s csak annak lejártá után kezdi meg a kamatok fizetését.

Alfonz exkirály Mária királynénál

Bécs, augusztus hó 24.

Alfonz volt spanyol király e hó 29-én érkezik Mödlingbe, hogy résztvegyen Habsburg Antal és Ileana hercegnő gyermekének keresztelőjén.

Három kényszeregyezség egyszerre Szatmáron

Szatmár, augusztus 24.

A szatmári törvényszékhez ma három kényszeregyezési kérvény érkezett. A színérváraljai Szmareana takaréks és hitelintézet ötmillió 368 ezer 917 lej aktívával és négy millió 605 ezer 576 lej passzívával kéri a kényszerlikvidációt. — Andronescu Vasile szatmári kisbankjának egy millió 299 ezer 380 lej aktívája és 6 millió 376 ezer 431 lej a passzívája, míg Simon Ferenc nagybányai mézszáros kényszeregyezési kérvényén az aktívák 817 ezer 175 lej, a passzívák pedig 403 ezer 632 lejt tesznek ki. Mindhárom kényszeregyezési bejelentési ideje szeptember 30.

szó sem lehet Hitler kancellári megbízatásáról.

Beavatottak körében arról is beszélnek, hogy a nyílt forradalommal fenyegetőző nemzetiszocialisták magatartása miatt a birodalmi kormány a Reichstag feloszlatásának gondolatával foglalkozik s arra készül, hogy azonnal állítsa a diktatúrát a birodalom ügyeinek vezetésére.

MERÉNYLET, TUNTETÉS

A beutheni öt halálos ítélet után is újabb véres merénylet történt Duisburg-Maidrichben, ahol motorkerékpáros emberek belöttek egy nemzetiszocialista alakban. A golyók a hitlerista feleséget sebesítették meg. A merényletet a hatóságok felfedése szerint csak kommunisták követhették el, mert a nemzetiszocialista eddig a kommunista párt tagja volt s nemrég lépett át Hitler táborába.

A nemzetiszocialisták Berlinben is tüntetéseket kezdtek, hogy a beutheni ítéletek ellen tiltakozzanak. A tüntetők a járőröket is inzultálták. A rendőrség több horogkeresztes rendzavarót vett őrizetbe.

Ha Hitler uralomra kerül...

Trotszkij Leó, a szovjet egykori hatalmassága, az Aktion című lapban cikket írt, melyben azt mondja, hogy abban a pillanatban, mikor Hitler uralomra jut, a háború kitör Szovjetország és Németország között. Trockij ajánlja a szovjetnek, hogy ez eshetőségre már most mozgósítson bizonyos számú katonaságot.

Az osztrák nemzeti szocialisták szeptember 17 és 18-án tartják meg országos kongresszusukat, s arra Hitler Adolfot is meghívták.

A szövetségi kormány most megadta az engedélyt a német horogkeresztes vezérnek arra, hogy Ausztriába beutazzék és részt vehessen az osztrák horogkeresztesek nagygyűlésén.

Nagy tűz egy iatelepen

Csernovicz, augusztus 24

Tegnap éjjel a radautzi Artz-féle fűrészgyárban nagy tűz támadt és elpusztította a gyár legnagyobb részét. A kár több mint 4 millió lej.

Rabokkal építetik a szatmári katedrális

Szatmár, augusztus 24

Nagy felháborodást keltett annak idején a szatmári iparosság körében, hogy a most építendő görög katolikus katedrális építését Iltianu György bukaresti építész kapta, aki a szatmári cégekkel konkurálva, olcsóbb ajánlatot tett. Az építkezések már néhány hete folynak, most azonban súlyos szabálytalanság derült ki. Megtudták ugyanis, hogy a bukaresti építész a szatmári fogház rabjaival építette a templomot és alig néhány szakmunkást foglalkoztatott az építőmunkálatoknál.

Igy aztán érthető lett az olcsó árajánlat, amellyel a szatmári cégek képtelenek voltak konkurálni. Most az iparosok tiltakozni készülnek, mert a templom építéséhez a város adófizető polgárai igen szép összeggel hozzájárultak.

Drum bun, domnule Robu!

Majdnem ökölharc volt a kamarában a cuzisták miatt

Tiltakozás a tábornok hivatalnokok ellen — Hol van a drohoji árvízsegély?

Mirto a CFR munkások sorsának javítását igéri

Bukarest, augusztus 24

A kamara keddi délutáni ülése ismét rendkívül viharos volt. A vihar Robu kavarta fel. Napirend előtt rengeteg interpelláció hangzott el és sokat beszéltek a többségi képviselők, mintha csak szándékosan akarták volna nyújtani a napirendi vitát.

Hol az árvízsegély?

A napirend előtti interpellációk során pilát liberális nyitja meg. Közli a kormányval, hogy Drohoi-megyében az árvízkarosultak javára kiutalt összegeket a megyei prefektúra választási célokra költötte el.

Intézkedést kér a belügyminisztériumtól. Luca liberális arról beszél, hogy a pénzügyminisztériumban visszaélések vannak a kiutalások körül.

Puriceanu a Curtea de Argesben elkövetett közigazgatási visszaélések ügyében sürget vizsgálatot.

Calinescu belügyi államtitkár azonnal válaszol. Kijelenti, hogy Nae Georgiu polgármester, akire Puriceanu célzott, igen sokat tett városa érdekében, mindazonáltal elrendeli ellene a vizsgálatot, mert a kormánynak nem érdeke a visszaélések eltussolása.

Mirescu szociáldemokrata erőteljes támadást intéz a tábornoki rangban levő hivatalnokok ellen. Kifogásolja, hogy a vasut és posta élén tábornok áll, szigurancait tábornok vezeti és katonák a főváros redőrprefektusa is. Mindez azt a látszatot keltheti, hogy Romániában kivételes helyzet van, ami szükségessé teszi a katonák uralmát. Ilyen hírek már a külföldön is elterjedtek. Kérde a kormányt, miért nem változtat ezen a helyzeten? Hiszen azt a látszatot keltheti, hogy nincs meg a teljes mozgási szabadsága. A katonauralom az alkotmányosságnak is árthat és veszélyes következményei lehetnek a parlamentárizmusra.

Goiceanu lupupárti: Ön túl fiatal ahhoz, hogy megleckéztessen egy olyan öreg embert, mint Cuza.

A többségi képviselők kitérnek a padsorokból, a zaj annyira kibírhatatlan, hogy a hangulat annyira feszült, hogy Lupescu alelnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

A képviselők azonban nem hagyják el a termet, hanem zajongva tovább vitáznak. D. R. Joanitescu magából kikelve utasítja rendre a cuzistákat, akik majdnem ökölre mennek a többségiekkel.

Az ülés megnyitása után ismét Pop-Cicio elnököl.

Socor: Folytatja beszédét s kifejti, hogy az összes pártok közül a nemzeti parasztpártot bocsátja a legelőbbre, mert annak van a legkiegyensúlyozottabb programja. A kormány azonban nem parlamentáris, mert a vezér, Maniu Gyula nem visel miniszteri tárcát. Mi az oka ennek? Az a hallgatás, amivel a párt a kérdést kezeli, mindennél beszédesebb válasz.

Marxi igazságok a szenátus előtt

A szenátus mai ülésén Gyárfás Elemér a Státus helyzetével foglalkozik és leszögezi, hogy a Monitorul Oficialban megjelent egyezmény teljesen tisztázta a Státus jogi helyzetét, amit különben már a csucsai paktumban Goga is lefektetett.

Orleanu (liberális) kérdezi, hogy igaz-e, hogy a legutóbbi svájci kölcsönért elzálogosították az állami erdők egy részét?

Madgearu: Már a kamarában megmondtuk, hogy a Casa Padurilor garanciája csak formai. Nem zálogosítottunk el semmit.

Orleanu követeli, hogy a kölcsön ügyeket máskor tárgyalják meg a parlamentben.

Gordeanu (többségi) a felirati vitához szól hozzá és boncolja Manoilescu korporatív államelméletét.

Andreanu (lupista) csodálkozását fejezi ki, hogy a nemzeti-parasztpárt még egyszer uralomra jöhetett, miután már egyszer kompromittálta magát.

Popa, aki az iparkamarákat képviseli, kritizálja a konverziót, amely aláasta a kereskedelmet. Követeli a hitellet felélesztését, a birói likvidációs törvény megváltoztatását, a globális adó eltörlését, a bányajárművek leszállítását, az italmérési taxáknak az alkoholfogyasztási adókba való beolvadását, a szállítási költségek mérséklését és végül a mai devizarendszer gyökeres megváltoztatását.

Strindberg szerelmeslevelei

A nagy költő azt hitte, hogy élete végéig titokzatos hatalmak kezében van

Strindberg Ágostnak, a világhírű svéd drámaírónak szerelmeslevelei most jelentek meg a svéd könyvpiacra. A leveleket Harriet Bosse asszony, a világhírű író harmadik felesége tette közzé, akihez Strindberg azokat intézte.

Az intim megnyilatkozások egészen új oldalról világítják meg Strindberg hatalmas egyéniségét. Nem ifjú korában, a negyvenes évek vége felé írta ezeket a leveleket, a szerelmes férfi mély, olykor szenvedélyekre ragadó hangján. Huszéves volt Harriet Bosse, amikor Strindberg, aki már akkor negyvenötön túl járt, megismerkedett vele. A színpadon látta a fiatal színésznőt, beleszeretett és feleségül vette. Több darabjában ő játszotta a női vezetőszerepet és iránta való szerelme inspirálta több darab megírásához. Bosse asszony a Strindberg-levelekhez írt memoírjában sok érdekes visszaemlékezést közöl a svéd íróról.

Egyszer, — beszéli többek közt, — amikor első ízben látogatta meg Strindberget otthonában, az író megkérte, hogy a kalapjának egyik tollát ajándékozza neki. A művész örömmel tépte le és átadta Strindbergnek, aki a tollat élete végéig megtartotta és legjobb darabjait azzal írta. Házasságuk egyébként nem volt boldog, aminek oka főleg Strindberg külön vallásos felfogásában rejlett, aki abban a hitben volt, hogy élete titokzatos hatalmak kezében van, amelyek akaratának engedelmeskednie kell. Ez a különös hit okozta azt, hogy Strindberg vétőt mondott fiatal felesége legártatlanabb örömeinek is.

Néhány év múlva el is váltak. Strindberg egészen a válásig őszinte és mély érzellemmel vonzódott a nálánál jóval

fiatalabb asszonyhoz és a levelek egyszerű, megindító hangja, költői hasonlatai bizonyítják azt a nagy érzést, amelyet ebbe a boldogtalan házasságba bele vitt.

Szinajában folytatódnak a román-magyar clearing-tárgyalások

Bukarest, augusztus 24

A három napra megszakított clearing-tárgyalások a román és magyar delegáció között tegnap délután ismét megkezdődtek Szinajában. A delegációk több bizottságra oszolva állandóan tárgyalnak.

Brassóból való nagymennyiségű lopott ékszert találtak Gyergyószentmiklóson

Brassó, augusztus 24.

A brassói rendőrség tudvalevőleg elfogta a brassói sorozatos betörések tettesét, Asztalos Sándort. A hirtelen Gyergyószentmiklósból sürgöny érkezett, amelyben tudomására hozták a rendőrségnek, hogy ott egy nagy láda ruhát találtak a betörő egyik hozzátartozójánál. A ládában a ruhákon kívül nagymennyiségű értékes ékszer is volt. Asztalos bevallotta, hogy azokat Brassóból, a Kőbánya ut 7. szám alatt lakó Palmertől lopta. A megtalált értékeket átadják tulajdonosaiknak. Asztalos kinyomozásában, mint értesülünk, Vanea brassói detektívnek is jelentős része van.

A kamara fenegyerekeit öt ülésről kizárják

Megkezdődik a napirendi vita.

Mirto közlekedésügyi miniszter beterjeszti az uttörvény módosítására és a közlekedésügyi államtitkár felállítására vonatkozó javaslatokat, mint a törvénygyár munkájának első fegyverét.

Cesar Simionescu többségi jelentést tesz a verekedő Robu ügyében kiküldött fegyelmi bizottság döntéséről s annak alapján azt javasolja, hogy Robut öt napra zárják ki a kamara üléseiről.

Mert Misu Weissmann zsidópárti képviselőt állandóan inparlamentáris közbeszólások zavarta és Mirescut inzultálta is.

Robu: Nem érzi magát bűnösnek, mert őt provokálták. Egyébként az a vétke, hogy zsidót látott a szószeréken és annak a zsidónak megmondotta a véleményét.

Socor (a Dimineata főszerkesztője): Ugyan, hagyja már abba ezt a kihívó magatartást.

Robu: Maga hallgasson, mert magának már régen börtönben lenne a helye!

Socor és Robu percekig vitáznak, de egy szavuk sem hallatszik a lármában. A vihar elültetése után Pop-Cicio elnök szavazást alá bocsátja a fegyelmi bizottság határozatát. A szavazás eredményeként 112 szavazattal 52 ellenében Robut öt ülésről kizárják.

Cuza: Büszkék lehetnek az eredményre!

Beterjesztik az árvízkarosultak földcseréjéről szóló törvényjavaslatot, amelyet rövidesen megszavaznak s átternek a felirati vita folytatására.

Socor a feliratozott szónok, de a cuzisták nem engedik szóhoz.

Robu: Áru! Oló!

Socor: Ott voltam a háboru alatt, ahol a köteleesség parancsolt. Parancsnokaim meg is dícsérték. Mégis állandóan rágalmakkal illetnek.

Egy órát kér csak a kamarától, hogy az ellene szórt képtelen vádaktól tisztázhassa magát. A cuzisták azonban nem hagyják beszélni, hanem tovább kiabálnak, verik a padokat.

D. R. Joanitescu miniszter: Ez kegyetlenség. Most lép először a szószerke. Nem is tudják, hogy mit akar mondani és mégsem hagyják beszélni.

Socor: Ez nem kegyetlenség, erre más kifejezés talál, ezt a kifejezést azonban

én nem akarom használni a parlament iránt érzett tiszteletre való tekintettel. Cuza éppen úgy nem tud tisztelete tartani a mások szava és véleménye iránt, mint ez előtt 30 évvel.

Robu: Áru! Oló! (A többi cuzista karban kiáltja az elnök felé: Utasítsa rendre!)

Socor: Nem egy párt nevében beszélek, mert nem vagyok tagja egyik pártnak sem.

Cuza: Hogy került akkor ide?

Socor: A demokrácia nevében beszélek és nem válaszolok Cuza-nak. Én is kérdést teszek fel a kérdéssel szemben. Hogyan lett Cuza ur egyetemi tanár és hogyan kaphatta meg az akadémiai díjat.

Cuza pártja erre újra borzalmas zajt csap, sértő kifejezések röpködnek a levegőben.

Stanescu többségi: Socor védelmében kijelenti, hogy 1920-ban tagja volt az ifjúi ügyvédi kamarának, ahová Socor kérte felvételét. Akkor is hangoztatták el lene a hazaárulás vádját. A kamara vizsgálóbizottságot küldött ki a megállapított, hogy a Socor ellen felhozott vádak alaptalan rágalmak. A bizottság tagjai pedig jó románok voltak.

Robu: Zsidók voltak annak a bizottságnak tagjai, nem románok!

A többség erőlyesen leint Robut.

Socor a cuzisták felé fordulva kérdezi: Vajon mit tettek önök a román parasztságért, amikor mi már a demokrácia nevében harcoltunk érdekeinek kivívásáért?

Robu: Maga a zsidókért harcolt! Goldsteint védte és a pájeszes zsidókat. A pájeszes demokráciát!

Lupescu alelnök, aki időközben Pop-Ciciótól átvette az elnöklést, Robut fegyelmi bizottság elé küldi és felháborodva utasítja ki a kamara ülésteréből. A többség hangosan tapsol és gunyosan kiáltja Robu után:

— Drum bun, domnule Robu! Jó utat, Robu ur!

Ígyabb Cuza: Valamennyiünket küldjenek fegyelmi bizottság elé.

A hatalmas zajban egy többségi képviselő Cuza professzor elé áll és rákiált:

— Cuza ur, ön szép leckét adott a parlamentárizmusból, amikor elnökölt! Hogyan tűrheti, hogy hívei így viselkedjenek?

